Waldemar Rogowski

Kompendium wiedzy o procesach inwestycyjnych

Przygotowanie i ocena projektów inwestycyjnych
Adam Kałowski, Jacek Wysocki, redakcja naukowa
Oficyna Wydawnicza SGH w Warszawie, Warszawa 2013, s. 434

Współcześnie proces przygotowania i oceny projektu inwestycyjnego obejmuje szeroki zakres działań, w tym specjalistycznych analiz, co z kolei wymaga tworzenia interdyscyplinarnych zespołów projektowych, odpowiedzialnych za takie przedsięwzięcie o unikatowych umiejętnościach, kompetencji oraz wiedzy.

Mając na względzie złożoność procesu inwestycyjnego, autorzy książki położyli duży nacisk na wskazanie zasadności interdyscyplinarnego podejścia do procesu przygotowania i oceny projektów inwestycyjnych, równocześnie podkreślając zasadność wielowątkowych analiz i ocen danego przedsięwzięcia inwestycyjnego, które pozwalają na wyciąganie syntetycznych wniosków i podejmowanie efektywnych decyzji inwestycyjnych.

Jak sami autorzy piszą, dołożyli oni wszelkich starań, aby ich publikacja nie koncentrowała się wyłącznie na teoretycznym ujęciu problematyki projektów inwestycyjnych, ale poruszała również jej wymiar praktyczny. Takie podejście powinno wpłynąć na atrakcyjność opracowania i znaleźć uznanie nie tylko u studentów czy czytelników, pragnących zrozumieć i zgłębić omawiane w niej zagadnienia, lecz także wśród praktyków gospodarczych, którzy realizują procesy inwestycyjne w przedsiębiorstwach. Wynika to z faktu, iż zasady podejmowania decyzji inwestycyjnych są na tyle uniwersalne, że można je stosować w życiu codziennym.

Tematyka publikacji koncentruje się głównie na aspektach związanych z procesem przygotowywania i oceny projektów inwestycyjnych, a w szczególności na zakresie i źródłach informacji niezbędnych do opracowania i rozpoczęcia projektu inwestycyjnego we współczesnych uwarunkowaniach gospodarczych. Wynika to już z treści rozdziału pierwszego, w którym Jacek Wysocki i Adam Kałowski przedstawili podstawowe pojęcia z zakresu inwestycji, decyzji inwestycyjnych i projektu inwestycyjnego, a także odmienne klasyfikacje inwestycji wraz z ich typowo akademickim podziałem. W tej części omówiono również proceduralne podejście do planowania inwestycji, bazujące na cyklu życia projektu inwestycyjnego i wchodzących w jego skład faz projektu.

W rozdziale drugim, Małgorzata Rószkiewicz zaprezentowała podstawowe obszary i klasyfikacje badań rynkowych, które należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji o rozpoczęciu projektu inwestycyjnego. Podkreśliła przy tym konieczność usystematyzowania wiedzy o zasobach informacyjnych projektu, co dodatkowo zostało wzbogacone o praktyczne przykłady.

Interesujące rozważania dotyczą również otoczenia rynkowego projektu, co obecnie jest jednym z kluczowych czynników sukcesu projektów inwestycyjnych, i bezpośrednio wiąże się ze zmiennością warunków otoczenia (turbulentne otoczenie gospodarcze zarówno w ujęciu globalnym, makro czy mezogospodarczym). Ta kwestia została omówiona przez autorkę w rozdziale trzecim. Poza prezentacją metod statystycznych, pozwalających na ocenę planowanych wyników projektu, zostały opisane narzędzia służące do analizy struktury, tendencji centralnej, rozproszenia, koncentracji, dynamiki sprzedaży, oraz zidentyfikowała czynniki mające wpływ na poziom sprzedaży czy ocenę wrażliwości rynku odbiorcy na ofertę projektu inwestycyjnego.

Na szczególne podkreślenie zasługuje podjęta w rozdziale czwartym przez Hannę Godlewską-Majkowską problematyka lokalizacji projektów inwestycyjnych. Wydaje się, że właśnie aspekt regionalny jest kolejną kluczową determinantą dla ekonomicznego powodzenia projektów inwestycyjnych. W analizie regionalnej należy szczególną uwagę poświęcić zagadnieniom dostępności infrastruktury – technicznej, ludzkiej, gospodarczej (biznesowej), a także aspektom regionu, jako rynku zbytu dla produktów, usług czy towarów.

Rozdział piąty, autorstwa Andrzeja Filipowicza, stanowi przykład kompleksowego ujęcia problematyki prawnej związanej z planowaniem i realizacją inwestycji budowlanej, oraz wskazaniem na aktualne akty prawne istotne z punktu widzenia rozważanych zagadnień. Poziom skomplikowania oraz powiązań z dostawcami, wykonawcami, odbiorcami, władzami, zarówno na poziomie samorządowym, jak i centralnym powoduje, że o powodzeniu realizacji projektu decydują w dużej mierze dobrze skonstruowane umowy, uzyskanie koniecznych koncesji czy pozwoleń.

Trzy kolejne rozdziały (6-8) podejmują zagadnienia stricte finansowe. Prowadzone w nich rozważania skupiają się na najważniejszych finansowych aspektach przygotowania projektu inwestycyjnego do realizacji, tj. m.in. ocenie opłacalności oraz analizie ryzyka. W rozdziale szóstym Jacek Wysocki opisał podstawowe założenia, które decydują o poprawności przygotowania programów inwestycyjnych, koniecznych do przeprowadzenia oceny uzyskiwanych wyników. W przypadku zbioru informacji niezbędnych do zbudowania tych programów wymienia się m.in. te dotyczące produkcji i sprzedaży, nakładów inwestycyjnych, kosztów produkcji, środków obrotowych, źródeł finansowania i podziału zysków.

Rozdział siódmy, którego autorami są Adam Kałowski i Jacek Wysocki, obejmuje swoim zakresem tematykę oceny finansowej projektów inwestycyjnych, z jej podziałem na ocenę opłacalności poniesionych nakładów oraz analizę finansową. Autorzy omawiają w nim proste i dyskontowe metody oceny, wraz ze wskazaniem istoty wpływu stopy dyskontowej na opłacalność projektu inwestycyjnego, oraz wyjaśniają reguły oceny kondycji finansowej projektu inwestycyjnego w wyniku zastosowania analizy wskaźnikowej.

W rozdziale ósmym, Adam Kałowski podejmuje niezwykle trudny i ważny temat identyfikacji i pomiaru ryzyka w projektach inwestycyjnych. Poza charakterystyką pojęć ryzyka oraz niepewności, uznawanych często za bliskoznaczne, przedstawione zostały przykłady zagro-

żeń występujących w projektach inwestycyjnych oraz klasyfikacje metod oceny ryzyka, wraz z wybranymi narzędziami, najczęściej stosowanymi do jego wyznaczenia w projektach inwestycyjnych.

Praca porusza bardzo ważne i istotne praktyczne zagadnienia, choć szkoda, że autorom nie udało się uwzględnić wszystkich kluczowych i ważnych dla powodzenia projektu inwestycyjnego czynników. Pominięte zostały aspekty szeroko pojętej innowacyjności, jako współczesnego katalizatora konkurencyjności, a także analizy strategicznej określającej cele do zrealizowania. Jest to o tyle ważne, że każdy projekt inwestycyjny musi być zgodny ze strategią i przyczyniać się do bezpośredniego lub pośredniego realizowania sformułowanych w strategii celów. Przydatnym byłoby także wprowadzenie rozdziału poświęconego uwarunkowaniom techniczno–technologicznym związanym z realizacją projektów inwestycyjnych, oraz rozszerzenie rozważań dotyczących kwestii finansowania projektów inwestycyjnych, doboru źródeł kapitału, ich dostępności, wad i zalet, struktury kapitałowej, kosztu kapitału.

Pomimo tych uwag, problematykę poruszaną w opracowaniu należy uznać za bardzo ważną oraz nad wyraz aktualną, zwłaszcza w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej oraz powstania spółki Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., jako podmiotu zarządzającego programem inwestycyjnym „Inwestycje Polskie". Przedstawione w książce zalecenia i wskazówki dotyczące postępowania w procesie przygotowania i oceny projektów inwestycyjnych, stanowią bardzo pomocne kompendium wiedzy dla wszystkich osób zainteresowanych tym zagadnieniem. Ponadto celem recenzowanej publikacji jest wsparcie procesu dydaktycznego realizowanego w ramach organizowanych w SGH studiów podyplomowych. Na wyróżnienie zasługuje także czytelność i przystępność książki, co sprawia, że może być ona adresowana do szerokiego grona osób pragnących zgłębić omawiane w niej zagadnienia, w tym praktyków gospodarczych.

Dr hab. **Waldemar Rogowski**, Instytut Finansów, Korporacji i Inwestycji, Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, SGH.